

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005389

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-10-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Думенко Михайло Вікторович

2. Mykhailo V. Dumenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0002-9924-7697

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 221

Назва наукової спеціальності: Стоматологія

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Стоматологія

Дата захисту: 18-11-2026

Спеціальність за освітою: Стоматологія

Місце роботи здобувача: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 17160

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.55, 76.29.55.13

Тема дисертації:

1. Біомеханічні аспекти синдрому больової дисфункції скронево-нижньощелепних суглобів
2. Biomechanical Aspects of the Temporomandibular Joint Pain Dysfunction Syndrome

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота присвячена багатовекторному вивченню біомеханічних та клініко-інструментальних ознак синдрому больової дисфункції скронево-нижньощелепного суглоба (дСНЩС) в осіб обох статей віком від 18 до 60 років. Метою дослідження було підвищення ефективності діагностики та лікування пацієнтів з синдромом больової дисфункції СНЩС шляхом обґрунтування діагностичних заходів на підставі вивчення біомеханічних, анатомо-топографічних та функціональних критеріїв зубо-щелепного апарату. Завданнями дисертаційної роботи були: оцінити параметри клінічного, анатомічного, біомеханічного та функціонального стану зубо-щелепного апарату у пацієнтів з різними формами синдрому больової дСНЩС; дослідити наявність взаємозв'язку між інтенсивністю і локалізацією болю та базовим психологічним станом в осіб з синдромом больової дСНЩС; дослідити анатомічні структури СНЩС та зміни функціональних властивостей у хворих з синдромом больової дСНЩС з метою виявлення предикторів лікування дСНЩС; оптимізувати

алгоритм діагностики та лікування різних форм синдрому больової дСНЩС; розробити платформу для побудови персоналізованого алгоритму діагностики та лікування різних форм синдрому больової дСНЩС. Поставлені задачі вирішувались за допомогою методів анкетування; опитування (вік, стать, скарги, анамнез захворювання та життя); клінічного дослідження; аналізу діагностичних моделей; аналізу ЕМГ, КПКТ, МРТ та статистичних методів. Згідно Міжнародної класифікації хвороб та станів 10-го перегляду випадки больової дисфункції скронево-щелепного суглоба визначаються кодом K07.60 «синдром больової дисфункції скронево-щелепного суглоба», а згідно Міжнародної класифікації хвороб та станів 11-го перегляду – за кодом DA0E.8 Захворювання скронево-нижньощелепного суглоба. Діагностика синдрому больової дСНЩС у досліджуваних хворих базувалась на міжнародних діагностичних критеріях скронево-нижньощелепних розладів (DC/TMD) за осями I, що сприяло стандартизації діагностичного процесу на етапі збору анамнезу та оцінки клінічних симптомів. Подальше інструментальне дослідження анатомічних та біомеханічних особливостей перебігу ДБС СНЩС дозволило встановити окремі відмінності різних клінічних форм ДБС СНЩС та оптимізувати подальший лікувальний процес. За критеріями осі I DC/TMD була сформована загальна досліджувана група кількістю 276 осіб з СБД СНЩС. Ця група складалася з 194 жінок та 82 чоловіків віком від 18 до 60 років (середній вік – $34,6 \pm 10,77$ років), яким було поставлено діагноз «синдром больової дСНЩС»; досліджувані пацієнти були розподілені згідно класифікації DC/TMD на чотири групи за локалізацією болю: Група А (n=62) – хворі з локальною міалгією; Група Б (n=102) – з міалгією, з іррадіацією; Група В (n=54) – з артралгією; Група Г (n=58) – з больовим синдромом, що асоційований з головним болем. На попередньому етапі дослідження результати інструментальних обстежень пацієнтів які аналізувались, проходили клінічну оцінку (опитування, огляд, пальпацію привушної та скроневої ділянок, бічного крилоподібного м'яза та м'язів діафрагми порожнини рота) та верифікацію діагнозу. З метою визначення анатомо-морфологічних особливостей та взаємозв'язку між психологічним станом осіб з больовою дСНЩС різних за локалізацією болю клінічних груп було проведене контрольоване дослідження за участі 168 пацієнтів (116 жінок або 69% та 52 чоловіки або 31%). Контрольну групу складали 30 пацієнтів (19 жінок або 63,3%, 11 чоловіків або 36,7%) із середнім віком 33,7 роки, у яких не було больових проявів дСНЩС. Досліджувана група включала 138 пацієнтів (97 жінок або 70,3%, 41 чоловік або 29,7%) із середнім віком 34,6 роки. Включення пацієнтів у дослідженні (2021-2023 рр.) відбувалася на тлі обставин, спричинених епідемією COVID19 та військовою агресією РФ проти України. Встановлено, що окремі клінічні ознаки різних форм синдрому больової дСНЩС мають статистично достовірні відмінності ($p < 0,05$). Пацієнти з локальною міалгією не мали достовірних відмінних клінічних ознак, що могли характеризувати даний вид больового синдрому. У пацієнтів з міалгією з іррадіацією достовірно прогностично важливими є наступні критерії: іррадіація болю в скроню ($OR = 11,4$; $p < 0,05$), іррадіація болю у вухо ($OR = 4,61$; $p < 0,05$), іррадіація болю в інші ділянки ($OR = 3,11$; $p < 0,05$), окрім цього також характерною ознакою була болісна пальпація черевця власне жувального м'яза ($OR = 6,13$; $p < 0,05$), та ділянки його прикріплення ($OR = 2,07$; $p < 0,05$), також виявлені в порожнині рота візуальні ознаки бруксизму ($OR = 3,4$; $p < 0,05$).

2. The dissertation presents the biomechanical and clinical-instrumental features of temporomandibular joint pain dysfunction syndrome (TMJ PDS) in persons of both sexes aged 18 to 60 years. The purpose of the study was to increase the effectiveness of diagnosis and treatment of patients with TMD PS by substantiating diagnostic measures based on the study of biomechanical, anatomical and functional criteria of the dentomaxillary system. The objectives of the dissertation were: to assess the parameters of the clinical, anatomical, biomechanical and functional state of the dentition-maxillary apparatus in patients with various forms of TMJ PDS; to investigate the relationship between the intensity and localization of pain and the basic psychological state in persons with TMJ PDS; to investigate the anatomical structures of the TMJ and changes in functional properties in patients with TMJ PDS in order to identify predictors of the treatment of TMJ PDS; to optimize the algorithm for the diagnosis and treatment of various forms of TMJ PDS; to develop and implement a platform for building a personalized algorithm for the diagnosis and treatment of various forms of TMJ PDS. The tasks were solved using the methods of questionnaires, clinical researches (age, gender, complaints, history of the disease and life); analysis of diagnostic models, analysis of EMG, CBCT, MRI and statistical methods. According to the International Classification of

Diseases and Conditions of the 10th revision, cases of pain dysfunction of the temporomandibular joint are coded under the code K07.60 "Temporomandibular joint-pain-dysfunction syndrome", and according to the International Classification of Diseases and Conditions of the 11th revision - under the code DA0E.8 "Temporomandibular joint disorders". Diagnosis of TMJ PDS in the studied patients was based on the international diagnostic criteria for temporomandibular disorders (DC/TMD) along the Axis I, which contributed to the standardization of the diagnostic process at the stage of taking anamnesis and assessing clinical symptoms. Further instrumental study of the anatomical and biomechanical features of the course of TMJ PDS made it possible to establish individual differences in different clinical forms of TMJ PDS and optimize the further treatment process. According to the criteria of the DC/TMD Axis I, a total study group of 276 people with TMJ pain syndrome was formed, consisting of 194 women and 82 men aged 18 to 60 years (mean age – 34.6 ± 10.77 years). The study group was divided according to the DC/TMD classification into subgroups according to the localization of pain, which were further divided according to the localization of pain into four groups - patients with local myalgia (Group A; n=62), with myalgia, with irradiation (Group B; n=102), with arthralgia (Group B; n=54), with pain syndrome associated with headache (Group G; n=58). In all groups, the clinical characteristics of painful TMJ syndrome were studied (based on the results of a survey, examination, palpation of the parotid and temporal areas, the lateral pterygoid muscle and the muscles of the oral cavity diaphragm). In order to study the anatomical-morphological, functional characteristics and features of the psycho-emotional state of individuals with painful TMJ of different clinical groups by localization of pain, a controlled study was conducted on 168 patients (116 women or 69% and 52 men or 31%). The study group included 138 patients (97 women or 70.3%, 41 men or 29.7%) with an average age of 34.6 years. The control group consisted of 30 patients (19 women or 63.3%, 11 men or 36.7%) with an average age of 33.7 years, who did not have painful TMJ. The study group included 138 patients (97 women or 70.3%, 41 men or 29.7%) with an average age of 34.6 years. The inclusion of patients in the study (2021–2023) took place against the backdrop of circumstances caused by the COVID19 epidemic and the military aggression of the Russian Federation against Ukraine. It has been established that individual clinical signs of different forms of TMJ pain syndrome have statistically significant differences between the groups ($p < 0.05$). Thus, in patients with myalgia with irradiation, the following criteria were found to be statistically and prognostically significant: irradiation of pain to the temple ($OR = 11.4$; $p < 0.05$), irradiation of pain to the ear ($OR = 4.61$; $p < 0.05$), irradiation of pain to other areas ($OR = 3.11$; $p < 0.05$), painful palpation of the abdomen of the masseter muscle ($OR = 6.13$; $p < 0.05$), painful palpation of the masseter muscle in the area of its attachment ($OR = 2.07$; $p < 0.05$), the presence of visual signs of bruxism in the oral cavity ($OR = 3.4$; $p < 0.05$).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Думенко, М. ., & Неспрядько, В. . (2024). АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ З ПИТАНЬ ДІАГНОСТИКИ БОЛЬОВОЇ ФОРМИ ДИСФУНКЦІЇ СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНОГО СУГЛОБУ . Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії, 24(3), 179–187.
<https://doi.org/10.31718/2077-1096.24.3.179>
- Думенко М, Неспрядько В. Аналіз особливостей положення відростків гілки нижньої щелепи у хворих з больовим синдромом дисфункції скронево-нижньощелепного суглобу. УНММЖ, 2024;150(4):15-21.
- Думенко МВ, Неспрядько ВП. Оцінка функціонального стану зубо-щелепного апарату за больової дисфункції скронево-нижньощелепного суглоба. Клінічна Стоматологія. 2024;4:5–11.

<https://doi.org/10.11603/2311-9624.2024.4.15190>

- Думенко МВ, Неспрядько ВП. Оцінка болю та психологічного стану у хворих з дисфункцією. Intermedical journal. 2025;2:48–54. <https://doi.org/10.32782/2786-7684/2025-2-9>
- Думенко М.В. Оцінка впливу анатомічних показників сншс на прогноз лікування у пацієнтів з больовою дисфункцією СНЩС. Міжнародна науково-практична конференція «Міждисциплінарний підхід в лікуванні стоматологічних захворювань», Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Інститут післядипломної освіти, 26–27 вересня 2024 року, Київ.
- Думенко М.В. Функціональні та морфологічні предиктори виникнення больових синдромів дисфункцій скронево-нижньощелепного суглоба. Міжнародна науково-практична конференція «Захворювання скронево-нижньощелепного суглобу. Мультидисциплінарний підхід до діагностики та лікування», присвяченої 105-річчю Полтавського державного медичного університету, 19–20 травня 2026 року, Полтава.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0114U001353

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Неспрядько Валерій Петрович
2. Valerii P. Nespriadko

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Новіков Вадим Михайлович

2. Vadym M. Novikov

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7131-8791

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макеев Валентин Федорович

2. Valentyn F. Makeyev

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4841-8441

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державне некомерційне підприємство "Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького"

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Терещук Олена Георгіївна

2. Olena H. Tereshchuk

Кваліфікація: к. мед. н., доц., 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2472-1526

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костюк Тетяна Михайлівна

2. Tetiana M. Kostiuik

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6351-5181

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Копчак Андрій Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Копчак Андрій Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Паливода Роман

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна